

Ad pkt. 3 - Bestyrelsens mundtlige beretning v/ Henrik Leth

Velkommen til delegeret mødet 2021, der som bekendt skulle være afholdt i foråret, men grundet COVID19 nu afholdes i oktober i stedet. Det har den fordel, at vi har fået mulighed for at forholde os til regeringsskiftet i april og dermed kan tale til et siddende frem for et fratrædende Naalakkersuisut om den erhvervspolitik vi anser for nødvendig for at Grønland kan indfri sine mål og sit potentiale.

Der har været store forventninger til det nye Naalakkersuisut, men vi kan konstatere, at der er tale om en spinkel koalition. Et faktum, vi som samfund allerede flere gange har oplevet konsekvenserne af. Fra GE's side efterlyser vi først og fremmest, at der tales med én stemme - og at vi som land ikke lufter vores interne konflikter udadtil. Vi ønsker plads til dialogen og demokratiet, men Grønland skal vænne sig til, at omverdenen både lytter og reagerer, når vi taler. Lad mig bare nævne tre forhold:

- 1) Det er ikke længere gratis at føre en unødvendig konfrontatorisk politik og retorik overfor Danmark.
- 2) Det er ikke længere gratis at foretage ikke-saglige dispositioner i forhold til driften af de offentligt ejede selskaber.
- 3) Og endelig er det heller ikke gratis - i det hele taget - at skabe usikkerhed om rammebetingelserne.

Hvad er der i sigtekornet for Grønland?

I GE arbejder vi både i nutiden og med fremtiden. Vi er optagede af, hvad Grønland skal leve af om 10, 20, 40 og 50 år.

Vi er et velhavende samfund, og vi vil kunne fortsætte på nuværende vis mange år endnu, men økonomien står primært på et fundament af dansk bloktilskud - og et fiskeri, der påvirkes af verdensmarkedspriser, global efterspørgsel og tilgængelighed af fiskebestande. Det er et skrøbeligt fundament, hvis politikernes mange ambitioner skal blive til virkelighed.

Hvis Grønland vil mere - og på sigt opnå økonomisk uafhængighed fra Danmark - er vi nødt til at gøre noget andet, end vi gør i dag. Men det er ikke det, vi ser lige nu. Igen vil jeg nævne tre eksempler:

- 1) Fiskeriet sættes under risiko – hvis man vil gentage 80'ernes fiskeripolitik, der var skyld i landets økonomiske krise i slutfirserne og 90'erne.
- 2) Vi siger i praksis nej til en råstofsektor igennem den lovgivning, som Inatsisartut for tiden behandler omkring uran og minedrift.
- 3) Og vi har svært ved at acceptere, at vores kulturarv kan bruges til at skabe spændende oplevelser for kommende turister.

Råstofsektoren - fact or fiktion?

Vi ser og hører gentagne hensigtserklæringer om, at Grønland vil en råstofindustri. Men vil man det? Der mangler handling, som understøtter hensigten og gør det attraktivt at investere. Det er ikke GE's opgave at tale for eller imod nul-tolerance overfor uran, men vi kan konstatere, at forslaget til en uranlov udelukker samfundet fra at komme i gang med

nogle af de projekter, som pt er i støbeskeen og som investorer og udviklingselskaber har brugt mange millioner på at udvikle og klargøre. Signalet rammer ikke kun projekter, hvor uran er en faktor, men også andre projekter, hvor store investeringer er nødvendige.

Udkastet til uranloven åbner mulighed for senere at indlemme andre mineraler under en nul-tolerance. Dette - sammenholdt med ophør af olie-strategien samt snak om deltagelse i Paris-aftalen - gør det vanskeligt at sende et positivt signal til verden omkring os om, at Grønland kan sikre de vilkår, som råstofelskaber og investorer efterlyser.

Af de ganske få udvindingstilladelser, der er givet, er kun to i drift. Andre arbejder fortsat på at tilvejebringe finansiering. Vi frygter, at dette kan blive billedet på råstofsektoren, fordi Grønland ikke lever op til de forventninger og krav, som seriøse efterforsknings- og mineselskaber stiller til investeringer. Hvis ikke der snart sker en ændring af Naalakkersuisuts holdning på dette område, kan vi risikere, at vi foreløbig slet ikke kan tale om en reel råstofsektor.

Grønland har set en stigning i ansøgninger om efterforskningslicenser, men dette skyldes bl.a. lempelige vilkår for efterforskningselskaberne under COVID19 pandemien. Det vidner dels om, at der stadig er en interesse og dels om en relevans. Men denne interesse skal kunne omsættes til konkrete projekter, og det kan blive svært med de vilkår, som pt opstilles fra lovgivers side.

GE forfølger fortsat stabile rammebetingelser - og ikke mindst forståelse for, hvilke forudsætninger, der gør Grønland stabilt og attraktivt. Vi efterlyser, at Naalakkersuisut sætter handling bag ordene om, at man vil en egentlig råstofindustri. At man tør tage de nødvendige beslutninger. Hvis man vil lave omelet, bliver man nødt til at starte med at slå æg i stykker.

Vi appellerer med andre ord til, at Grønland holder op med at leve i fortiden. Lige nu går det godt, men dødens gab er stadigvæk en trussel, som vi må forholde os til.

Grønlands Erhverv er en vigtig part i civilsamfundet og demokratiet

Der er overvejende en god dialog mellem GE og den nye koalition - både under valgkampen og efter koalitionsaftalens indgåelse. GE bygger sin indsats på dialog og kommunikation, samt på deltagelse i relevante råd, nævn, kommissioner og bestyrelser. Vi ønsker dialog, men der skal være nogen at have dialogen med. Inddragelsen af landets organisationer er derfor et vigtigt princip, som vi arbejder for at sikre. Foreningen er i vækst, og det vidner om at erhvervslivet kan stå sammen - og at virksomhederne oplever, at der igennem en stærk interessevaretagelse kan skabes resultater.

GE er, i lighed med andre organisationer i civilsamfundet, under pres. Det er vi som følge af en generel lav forståelse i dele af samfundet for, hvilken rolle arbejdsmarkedets parter og interesseorganisationer indtager. Vi har hørt ytringer om, at vi ikke må deltage i den offentlige debat, fordi vi ikke er folkevalgte. Og vi har set eksempler på, at vi involveres for sent i lovgivningsprocesser. Vi vil gerne hejse et flag for at vores lovgivende organer ikke indkapsler sig i et "jeg-alene-viden" tårn, men involverer civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter så tidligt som muligt, når det gælder udarbejdelsen af landets rammebetingelser.

I Grønland har vi, i lighed med andre steder i verden, oplevet at demokratiet og de parlamentariske processer under COVID19 epidemien er kommet under pres. Verden er forhåbentlig ved at vende tilbage til en ny normal, og her er noget af det vigtigste at opretholde netop demokratiet.

Svær adgang til arbejdskraft

Grønland lider fortsat - og i stigende omfang - af mangel på arbejdskraft, faglært som ufaglært, og især anlægsbranchen har råbt vagt i gevær. Det er derfor særdeles positivt, at Grønland nu, efter næsten 15 års tilløb, endelig har fået en fast-track ordning, der minder om andre ordninger i Rigsfællesskabet. Det skal både det afgående og det nye Naalakkersuisut have ros for. Ordningen løser ikke alle vores problemer, men er en vigtig brik i at holde gang i udviklingen. Og derfor kan den ikke stå alene. Der skal fortsat gøres en stærk indsats for at få vores egen befolkning til at uddanne sig og tage plads på arbejdsmarkedet. Manglen på arbejdskraft er vores største barriere for vækst, og vi ser gerne en bæredygtig udvikling, hvor vi i stigende grad er selvsupplerende og også har fokus på fremtidens arbejdsmarked.

Fiskerikommissionen har netop offentliggjort deres betænkning, og her peges på et behov for at fastholde det effektive udenskærs fiskeri - samtidig med at der er behov for at reducere og konsolidere i det indenskærs. I udgangspunktet kan det samlede indenskærs fiskeri være effektivt og indtægtsgivende, men faktum er, at der er for mange aktører til for få små bestande. Dermed bliver det svært for den enkelte at skabe en rimelig indtægt til sig selv og sin familie. Det vurderes at kun 20 % af licenshaverne indenfor det indenskærs hellefiskeri kan fiske nok til at kunne forsøge deres familier, mens 80 % ikke kan have fiskeriet som hovederhverv. Sker der strukturelle ændringer i vores fiskeri. er der mulighed for at fiskere kan komme over i andre brancher, hvor der som nævnt er et stort behov for arbejdskraft i de fleste sektorer. Grønland har de facto ikke arbejdsløshed, og økonomiens udvikling er afhængig af, at vi kan tilvejebringe arbejdskraft.

Et Grønland under én stemme

I takt med at omverdenen lytter mere og reagerer på hvad der sker i Grønland, er det også vigtigt, at vi som land formår at tale med én stemme. Grønlands Erhverv hilser debat og dialog velkommen og indtager selv en meget vigtig rolle heri, men i forhold til omverdenen og landets befolkning, er det vigtigt med en regeringsførelse, hvor Grønland fremstår stærkt og som et modent demokrati. Vi ser med bekymring på, at landets politik og udenrigspolitik kan formuleres af enkeltpersoner, og ikke af en samlet regering. Vi opfordrer derfor vores politikere til at værne om sammenhængskraften i samfundet og demokratiet.

Bestyrelsen vil gerne takke Brian Buus Pedersen for hans store indsats som direktør for GE igennem næsten 10 år og den linje han har været med til at lægge for foreningen. Brian trådte ud af direktionen i oktober sidste år, men har lige til august i år varetaget opgaver for GE i fiskerikommissionen, som netop har offentliggjort sin 319 sider lange betænkning. Christian Keldsen har sidenhen sat sig i direktørstolen, og har med sin mangeårige baggrund i grønlandsk erhvervsliv kastet sig over en fortsat styrkelse af organisationen. Med skiftet i direktionen følger også en videreudvikling af foreningens strategi. Der arbejdes på at bygge en stærk bro mellem det foreningen *er* og det den *skal*

være, med plads til nye generationer og virksomheder i grønlandsk erhvervsliv. Kommunikation og dialog fylder meget for direktion og bestyrelse, og heri ligger en spændende indsats for at øge GE's tilstedeværelse og plads i bevidstheden blandt landets beslutningstagere og meningsdannere. Ja, i hele befolkningen.

Afslutningsvis vil jeg minde alle om, at vi d. 17-18. maj 2022 afholder Future Greenland konferencen, hvor der sættes fokus på vækst. Dygtige oplægsholdere fra ind- og udland kommer til at tale om erhvervsudvikling, infrastruktur, bæredygtighed, ligestilling og rigsfællesskab.

Og med de ord minder jeg om, at GE både nu og i fremtiden arbejder for at flytte Grønland fra vision til handling under en stærk vækstdagsorden.